L. A. BILL No. XXIX OF 2026.

A BILL

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA CO-OPERATIVE SOCIETIES ACT, 1960.

सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २९.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.

(विधानसभेने दिनांक २५ मार्च, २०२६ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.)

(विधानपरिषदेने दिनांक २५ मार्च, २०२६ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.)

१९६१ चा महा. २४. **ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यात आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे ; **त्याअर्थी,** भारतीय गणराज्याच्या सत्त्याहत्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) अधिनियम, २०२६, असे म्हणावे. संक्षिप्त नाव.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३अअअ ची सुधारणा.

२. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, "मुख्य अधिनियम" असा केला आहे) याच्या कलम ७३अअअ मध्ये, पोट-कलम (३) मधील,— १९६१ चा महा. २४.

(१) पहिले परंतुक वगळण्यात येईल ;

(२) दुसऱ्या परंतुकामधील, "संस्थेच्या समितीची निवडणूक" या मजकुराऐवजी, "महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणूक) नियम, २०१४ याच्या नियम ४ मध्ये विहित केलेल्या "अ" प्रकारच्या संस्थांच्या समितीची निवडणूक वगळता, संस्थेच्या समितीची निवडणूक" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३ब ची सुधारणा.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३ब मध्ये, पोट-कलम (४) मधील, "अशा राखीव जागा," या मजकुरानंतर, "राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणाने प्राधिकृत केलेला अधिकारी जिच्या अध्यक्षस्थानी असेल त्या समितीच्या बैठकीमध्ये, समितीद्वारे," हा मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३क ची सुधारणा.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३क मध्ये, पोट-कलम (३) मधील, "अशा जागा," या मजकुरानंतर, "राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणाने प्राधिकृत केलेला अधिकारी जिच्या अध्यक्षस्थानी असेल त्या समितीच्या बैठकीमध्ये, समितीद्वारे," हा मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३ कब ची सुधारणा.

५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३कब मध्ये, पोट-कलम (९) मधील, स्पष्टीकरणामध्ये, "पोट-कलम (८) लागू होत असलेल्या व्यक्ती", या संज्ञेत" या मजकुराऐवजी, " " व्यक्ती " या संज्ञेचा अर्थ, विभागीय, जिल्हा, तालुका किंवा प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी, निरीक्षक, क्षेत्रीय अधिकारी," हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३फ ऐवजी दाखल करणे.

६. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३फ ऐवजी, पुढील कलम दाखल करण्यात येईल :—

समितीवरील एकापेक्षा अधिक जागांसाठी निवडणूक घेणे.

"**७३फ.** (१) जर एखादी व्यक्ती, समितीवरील एकापेक्षा अधिक जागांवर निवडून आली असेल तर, ती व्यक्ती, एक जागा धारण करील आणि निवडणुकीचे निकाल घोषित झाल्याच्या दिनांकापासून पंधरा दिवसांच्या कालावधीत, संबंधित निबंधकास उद्देशून स्वतःच्या सहीनिशी लेखी कळवून, इतर सर्व जागांचा राजीनामा देईल. जर अशा व्यक्तीने, उक्त कालावधीत राजीनामा दिला नाही तर, अशा सर्व जागा रिक्त होतील.

(२) असा राजीनामा प्राप्त झाल्यावर किंवा अशा प्रकारे जागा रिक्त झाल्यावर, समिती, अशा जागा रिक्त झाल्याची माहिती, राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणास आणि विभागीय, जिल्हा, तालुका किंवा, यथास्थिति, प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकाऱ्यास तात्काळ कळवील.

(३) अशा प्रकारे रिक्त झालेल्या जागा, राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणाने प्राधिकृत केलेला अधिकारी जिच्या अध्यक्षस्थानी असेल त्या समितीच्या बैठकीमध्ये, ज्या सदस्यांच्या वर्गाच्या बाबतीत जागा रिक्त झालेल्या असतील त्या सदस्यांच्या वर्गातून निवडणूक लढविण्यास पात्र असलेल्या सदस्यांच्या नामनिर्देशनाद्वारे, असे कळविल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत, भरण्यात येतील.".

७. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ८१ मधील, पोट-कलम (१) मध्ये, खंड (अ) मधील, दुसऱ्या परंतुकातील, "एक लाख रुपयांपेक्षा" या मजकुराऐवजी, "दोन लाख रुपयांपेक्षा" हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ८१ ची सुधारणा.

८. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १५७ मधील, विद्यमान परंतुकानंतर, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

"परंतु आणखी असे की, राज्य शासन, कलम ७३कब अन्वये केलेल्या तरतुदींमधून कोणत्याही संस्थेला किंवा संस्थांच्या वर्गाला सूट देणार नाही.".

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम १५७ ची सुधारणा.

(शा.म.मु.) एचबी ३५७४–२(२५५–३-२०२६)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

(सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २९.)

[महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.]

[श्री. बाबासाहेब पाटील,
सहकार मंत्री.**]**

[विधानसभेने दिनांक २५ मार्च, २०२६ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.]

[विधानपरिषदेने दिनांक २५ मार्च, २०२६ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.]

डॉ. विलास आठवले,
सचिव-३,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई